

UZASADNIENIE

Zmiana planu ochrony rezerwatu została opracowana na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”. Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu.

Przy sporządzaniu zarządzenia uwzględniono treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794). W związku z tym, że teren rezerwatu pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Las Jana III Sobieskiego PLH140031 uwzględniono, zgodnie z postanowieniami art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Założeniem omawianego dokumentu planistycznego jest m.in. utrzymanie lub odtworzenie w miarę możliwości właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L.1992.206.7 z 22.7.1992, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą siedliskową”. W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej, na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
  - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
  - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
  - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
  - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);
  - e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach; odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Opracowanie zmiany planu ochrony w zakresie celów ochrony dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia jego właściwego stanu ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dostępnych materiałów przyrodniczych, w tym dokumentacji do planu ochrony rezerwatu przyrody Rezerwat im. Króla Jana Sobieskiego.

Zweryfikowana i uzupełniona w okresie obowiązywania planu ochrony wiedza w tym zakresie, pozwala uszczegółowić zaplanowane pierwotnie cele ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 zapewniając tym lepsze warunki utrzymania i odtworzenia właściwego stanu ich ochrony. Głównym celem proponowanych działań jest utrzymanie przedmiotów ochrony na terenie obszaru Natura 2000 Las Jana III Sobieskiego PLH140031 w stanie niezmiennym lub też, o ile to będzie możliwe, dążenie do poprawy jego stanu zachowania poprzez usuwanie obcych gatunków inwazyjnych oraz zwiększanie powierzchni świetlistej dąbrowy (docelowo do 2,45 ha).

Czynność taka jest zgodna z przepisem art. 19 ust. 6 i art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody stanowiącym, że plan ochrony i plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Ponadto, zgodnie z zasadą hierarchiczności prawa konieczne jest wprowadzenie zmian do aktów wykonawczych, jakimi są zarządzenia regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, gdy nowelizacji ulegają przepisy, które mają służyć wykonaniu przepisów aktów prawnych wyższej rangi. Jeżeli akt prawny wyższej rangi zawiera regulacje służące jego wykonaniu, to w przypadku zmiany tych przepisów akty wykonawcze nie są z nimi spójne. Z punktu widzenia zasady stosowania prawa jest to sytuacja, której organy stanowiące prawo powinny unikać. Obowiązywanie sprzecznego prawa nie wpływa korzystnie na jego interpretację i stosowanie. Znaczenie aktów wykonawczych, pomimo iż są usytuowane najniżej w hierarchii prawa, jest bowiem znaczące. Przepisy rangi ustawowej w dużej części nie mają samodzielnego charakteru, a ich realizacja bez aktów prawnych zawierających przepisy wykonawcze nie byłaby możliwa. Wiele rozwiązań ustawowych nie może być należycie wykonanych zgodnie z dyspozycją prawodawcy bez spójnych z nimi przepisów wykonawczych. Zajście w przedmiocie sprawy sytuacji, w której akt prawa miejscowego regulujący merytorycznie określone zdarzenia w zakresie obszarów Natura 2000, stoi w sprzeczności z przepisami mającymi swe źródło w prawie Unii Europejskiej i ustalającymi porządek prawny w zakresie obszarów Natura 2000, nie pozwala wykonywać działań w tym zakresie zgodnie z intencją prawodawcy. W związku z powyższym, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, upoważnieni do wydania aktu prawnego o charakterze wykonawczym w przedmiocie obszarów Natura 2000, powinny zatem dążyć do możliwie najszybszego uchwalenia przepisów pozwalających wykonać dyspozycje sformułowane przez prawo unijne. Będziemy mogli mówić o skuteczności ochrony prowadzonej w ramach obszarów Natura 2000 jeżeli w obrocie prawnym będą w tej materii funkcjonować spójne ze sobą akty prawne. Powyższe stanowiło podstawę do wprowadzenia zmian w planie ochrony rezerwatu przyrody zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską.

Rezerwat pomimo swojej lokalizacji w granicach Warszawy, stanowi fragment starodrzewu cechujący się wysoką bioróżnorodnością, typową dla lasów naturalnych. Pod względem składu gatunkowego w rezerwacie dominują 1 i 2-piętrowe drzewostany z panującym dębem. Oprócz tego gatunku w 1 piętrze zaznacza się również udział lipy, brzozy, grabu, sosny oraz miejscami gatunków obcych: robinii akacjowej i dębu czerwonego. Zwarcie 1 piętra jest zazwyczaj przerywane lub luźne. Drugim gatunkiem, tworzącym lasy obszaru jest sosna zwyczajna tworząca drzewostany 1 i 2-piętrowe. Sosna zajmuje blisko 30 % udziału miąższościowego według gatunków panujących, występując najczęściej w fazie optymalnej wczesnej. Na terenie rezerwatu przeważają drzewostany wykazujące zgodność składu gatunkowego ze składem leśnego potencjalnego zbiorowiska naturalnego. Około 2% drzewostanów wykazuje całkowite niedostosowanie do warunków glebowo-siedliskowych, w związku z 90% udziałem sosny, podczas gdy docelowo powinny dominować gatunki liściaste, głównie dąb z domieszką lipy i grabu.

Na terenie rezerwatu przyrody, a tym samym obszaru Natura 2000 występują dwa leśne siedliska przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej i ujęte w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. Są to: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) oraz 9110 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*). Siedliska te stanowią przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Las Jana III Sobieskiego PLH140031.

W rezerwacie siedlisko grądowe jest reprezentowane przez dwa podzespoły: *Tilio-Carpinetum typicum* wyróżniający się bogatym gatunkowo runem zdominowanym przez gatunki z rzędu *Fagetales* i klasy *Quercetalia* oraz *Tilio-Carpinetum calamagrostietosum* z udziałem gatunków przechodzących z borów mieszanych: borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, siódmaczek leśny *Trientalis europaea*, trzcinnik pospolity *Calamagrostis arundinacea*. Roślinność rezerwatu jest pochodzenia naturalnego, ale uległa zmianom sukcesyjnym w efekcie przekształceń antropogenicznych dokonanych w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru chronionego. Jednak prowadzona gospodarka polegająca na niewielkiej i przemyślanej ingerencji człowieka w procesy zachodzące w lesie nie wpłynęła negatywnie na ciągłość siedliska grądowego. Ogólny stan ochrony siedliska 9170 na tym obszarze jest zły (U2). Występuje ono na ponad 100 ha dając mu ponad 90 % udziału w siedliskach przyrodniczych rezerwatu, co pozwala ocenić parametr „powierzchnia siedliska” jako stan właściwy (FV). Fizjonomia i struktura grądu jest wielogatunkowa i wielowarstwowa. Warstwa drzew, najczęściej o dość dużym zwarcie, występuje zwykle w dwóch lub trzech podwarstwach. Drzewostany zbudowane są w 60 % z gatunków zgodnych z siedliskiem. Pierwsze i drugie piętro tworzone jest głównie przez dąb szypułkowy, grab pospolity, sosnę zwyczajną i lipę drobnolistną. Niższe piętra budowane są przez lipę drobnolistną, klon zwyczajny, brzozę czy też grab pospolity. Natomiast warstwa zielna pokrywa zwykle od 40 % do 100 % powierzchni płatów siedliska. Układ przestrzenny drzewostanów, runo niezbyt bogate w gatunki charakterystyczne dla siedliska grądowego oraz występowanie ekspansywnych gatunków rodzimych, pozwala ocenić parametr „charakterystyczna kombinacja florystyczna runa”

jako niezadowolający (U1). W związku ze stosunkowo dużym udziałem sosny w drzewostanach grądowych stanowiących trzon obszaru, gatunek ten zajmuje w rezerwacie ponad 20 % udziału miąższościowego według gatunków panujących występując najczęściej w fazie optymalnej wczesnej, odnotowuje się formę degeneracji lasów grądowych tzw. pinetyzację. Ta forma zniekształcenia przejawia się również w ustępowaniu z runa gatunków grądowych i wnikaniu gatunków borowych. Taki stan faktyczny sprawia, że parametr „gatunki obce w drzewostanie” został oceniony jako niezadowolający (U1). W rezerwacie występują gatunki obce geograficznie, jak niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, czeremcha amerykańska *Prunus serotina*, klon jesionolistny *Acer negundo*, dąb czerwony *Quercus rubra* czy też robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*. Są to gatunki stwierdzone w największej liczbie, ich procentowy udział przekracza 2 % pokrycia terenu, stanowiąc tym poważną konkurencję dla rodzimych gatunków. Rozprzestrzenianie się gatunków obcych na terenach leśnych może być ograniczane licznym, naturalnym odnowieniem rodzimych drzew i krzewów, które zacieniając dno lasu tworzą tym niekorzystne warunki świetlne dla rozwoju takich gatunków jak np.: niecierpek drobnokwiatowy. Można zatem przyjąć, że jeżeli dynamika obecnie zachodzących naturalnych procesów regeneracyjnych drzewostanów utrzyma się, negatywny wpływ gatunków obcych geograficznie z biegiem lat może słabnąć. Tym niemniej, na chwilę obecną występowanie gatunków inwazyjnych stanowi główne zagrożenie dla łąk rezerwatów, dlatego wskaźnik „inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie” nie może być oceniony inaczej niż jak zły (U2). Obecność rodzimych gatunków ekspansywnych na poziomie 5 % pokrycia terenu pozwala ocenić parametr „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych” jako niezadowolający (U1). Pełniona obecnie przez przedmiotowy obiekt funkcja formy ochrony przyrody o ograniczonym dostępie, nie pociąga za sobą konieczności wprowadzania radykalnych zmian, prowadzących do uproszczenia struktury pionowej, przestrzennej i grubościowej drzewostanu oraz usuwania zamierających drzew i martwego drewna. Dzięki temu, zasób stojącego i leżącego martwego drewna w obszarze jest wysoki i szacuje się, że znacznie przekracza on 5 m³/ha. Pozwala to ocenić parametr „martwe drewno” jako właściwy (FV). Wskazać w tym miejscu należy dodatkowo, że zasób wielkowymiarowego martwego drewna utrzymuje się na poziomie od 3 do 5 szt./ha co sprawia, że parametr „martwe drewno wielkowymiarowe” oceniany jest na poziomie niezadowolającym (U1). Nieznaczny udział poniżej 10 % drzew starszych niż 100 lat i powyżej 50 % starszych niż 50 lat, pozwala ocenić parametr „wiek drzewostanu” jako niezadowolający (U1). Dzięki ochronie rezerwatowej w obszarze mogą zachodzić bez zakłóceń antropogenicznych naturalne procesy regeneracyjne drzewostanów. W miejscu zamierających drzew powstają luki i prześwietlenia dogodne do naturalnego odnawiania się graba pospolitego, dęba szypułkowego, klona pospolitego, lipy drobnolistnej. Wysoki procent odnowionych luk oraz duża udatność odnowień naturalnych, zajmujących przeciętnie ponad 30 % obszaru poszczególnych powierzchni kontrolnych, pozwala ocenić parametr „naturalne odnowienie drzewostanu” jako właściwy (FV). Zachowanie od 10 do 50 % powierzchni pokrytej zwartymi starymi drzewostanami z lukami i prześwietleniami powstałymi w wyniku naturalnego wydzielania się drzew, występującymi ze wszystkimi fazami rozwojowymi różnicującymi ich strukturę pionową i przestrzenną pozwala ocenić parametr „struktura pionowa i przestrzenna roślinności” jako niezadowolający (U1). Obszar jako obiekt szczególnie chroniony, w którym penetracja ludzka jest znacznie ograniczona, uchroniony został przed zadeptywaniem typowym dla innych parków miejskich. Odradzają się w nim ekosystemy leśne bogate w wiekowe drzewa i stopień naturalności, które uznać można za wyróżniające wśród zbiorowisk leżących w granicach Warszawy. Pozostałości mazowieckiej puszczy, stare drzewa pomnikowe rozrzucone na całym terenie dały początek młodym pokoleniom odnowień podokapowych, które mogły się rozwijać pozbawione ograniczającej presji antropogenicznej. W efekcie widzimy tu zróżnicowanie faz rozwojowych zbliżone do lasów o charakterze naturalnym. Zachowanie naturalnych cech, niezniszczonego runa i gleby, poprzez utrzymanie ograniczonej dostępności do obiektu oraz dotychczasowego sposobu użytkowania wyłączającego z pozyskania drewna pozwala ocenić parametr „inne zniekształcenia w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna” jako właściwy (FV). Nie definiowano celów w stosunku do wskaźników mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne) oraz stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska z uwagi na, kolejno, konieczność dalszego testowania tj. zasadności uwzględniania wskaźnika w ocenie stanu zachowania siedliska oraz fakultatywny charakter wskaźnika.

W celu zapewnienia właściwej ochrony siedliska grądowego w rezerwacie należy przede wszystkim dążyć do utrzymania obecnego parametru stanu jego zachowania. Realnym zagrożeniem dla siedliska przyrodniczego 9170 jest dalsza ekspansja obcych gatunków inwazyjnych (I01), głównie niecierpka drobnokwiatowego i czeremchy amerykańskiej oraz w mniejszym czy też większym stopniu również innych gatunków obcych, jak robinii akacjowej. Oprócz zagrożenia związanego z występowaniem gatunków inwazyjnych nie stwierdzono innych istniejących zagrożeń, mających negatywny wpływ na stan zachowania siedliska grądowego w obszarze. Ogólną perspektywę ochrony tego siedliska można określić jako właściwą pozwalającą zachować je w stanie niezmienionym. Tym niemniej, ze względu na nieprzewidywalny kierunek jaki może objąć proces wkraczania gatunków obcych, w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne czy obecny stan utrzyma się na dotychczasowym poziomie, dlatego parametr ten oceniono jako utrzymanie na poziomie niezadowolający.

Zbiorowisko świetlistej dąbrowy wyróżnia właściwa mu struktura i skład florystyczny. Są to lasy o luźnym zwarciu, umiarkowanie rozwiniętej warstwie krzewów (do 20%) oraz bujnym runie, z dużym udziałem światłolubnych gatunków roślin, co sprawia, iż są one najbogatszym florystycznie typem lasu wśród zespołów leśnych Polski. Runo tworzą rośliny lasów liściastych, borów, łąk, muraw kserotermicznych i ciepłolubnych zarośli. Drzewostan tworzą głównie dęby – szypułkowy *Quercus robur* i bezszypułkowy *Quercus petraea* (Jakubowska-Gabara J., 2004). Obecnie świetliste dąbrowy podlegają redukcji na skutek zmian sukcesyjnych spowodowanych: zaniechaniem wypasu w lasach, eutrofizacji siedlisk oraz ocieplania klimatu. Głównym czynnikiem powodującym recesję omawianej fitocenozy jest zaniechanie tradycyjnych w przeszłości metod użytkowania, głównie wypasu bydła, którego zaprzestano w drugiej połowie XX wieku. Prowadzi to do ekspansji drzew i krzewów zacieśniających dno lasu, i w konsekwencji do eliminacji cennych gatunków światłolubnych. Jedyne płaty świetlistej dąbrowy w rezerwacie występują na niewielkiej powierzchni we wschodniej jego części na powierzchni około 0,5 ha. Zbiorowisko to jest w stanie recesji, a stwierdzony niegdyś płat świetlistej dąbrowy w rezerwacie uległ w większej części procesom gładowania, a pozostały obecnie, stanowi mocno ograniczony fragment większego płatu wykazywanego jeszcze 30 lat wcześniej. Jednakże warunki glebowe na terenie rezerwatu i ich ściśle powiązanie z gładami, mocno ograniczają możliwość utrzymania świetlistej dąbrowy w stanie nie pogorszonym, w tym niezmniejszonej powierzchni. Pewne jest, że utrzymanie tego zbiorowiska bez ingerencji człowieka jest praktycznie niemożliwe, stąd pozostawienie rezerwatu w tym fragmencie procesom naturalnej sukcesji prowadzić będzie do całkowitego zaniku świetlistej dąbrowy na rzecz gładów. Z tych względów parametr „udział procentowy siedliska” został oceniony jako zły (U2). Podkreślenia wymaga tu także fakt, że w chwili opracowywania dokumentacji dla rezerwatu przyrody zbiorowiska leśne wskazujące na występowanie dąbrów świetlistych obejmowały powierzchnię około 4 ha. W latach 90 ubiegłego wieku zespół ten na tym obszarze zniknął i występował w dwóch małych płatach w jego wschodniej i środkowej części. Należy zatem uznać, że jeszcze przed utworzeniem rezerwatu przyrody, a co za tym na długo przed utworzeniem obszaru Natura 2000 w obszarze następowały i następują dynamiczne zmiany w zbiorowiskach roślinnych, w wyniku których przekształceniu ulegają siedliska ciepłolubnych dąbrów. Odzwierciedleniem tego procesu jest systematyczne zwiększanie się arealu zbiorowisk nawiązujących do gładów, kosztem fitocenozy dąbrów. Z uwagi na brak danych porównawczych trudno ocenić tempo zachodzących na tym terenie procesów. Zakładając, że w przyszłości warunki środowiskowe nie będą ulegać dalszym przemianom charakter obecnie występującej roślinności nie powinien ulec znaczącym przemianom. Mając powyższe na uwadze powierzchnię siedliska wskazaną w SDF należy uznać za pierwotny błąd naukowy. Obecnie przyjętym założeniem jest stopniowe zwiększanie powierzchni siedliska do poziomu 2,45 ha w okresie obowiązywania planu. Drzewostan świetlistej dąbrowy w I piętrze buduje dąb w wieku ponad 160 lat z domieszką lipy, z pojawiającą się miejscami sosną. Odnotowuje się brak warstwy podszytu. W warstwie zielnej występują gatunki roślin charakterystyczne dla klasy *Quercio-Fagetalia* - *Anemone nemorosa*, *Melica nutans* i *Poa nemoralis*, jednak brak jest gatunków charakterystycznych dla niższych jednostek – rzędu, związku i zespołu. Spotyka się tu natomiast gatunki z rzędu *Fagetalia* - *Lilium martagon* i *Atrichum undulatum* oraz gatunki ze związku *Carpinion* - *Carpinus betulus* i *Tilia cordata*. Pojawia się tu bardzo nielicznie *Melampyrum pratense*, charakterystyczny dla klasy *Vaccinio-Piceetalia*. Niewielki udział w runie spośród charakterystycznych gatunków ciepłolubnych mają tu jedynie *Betonica officinalis* i *Polygonatum odoratum*. Z innych gatunków ciepłolubnych największą powierzchnię zajmuje *Convallaria majalis*, która ogólnie dominuje w runie. Z gatunków towarzyszących najliczniej i najczęściej w warstwie zielnej pojawia się *Ajuga reptans*, *Luzula pilosa*, *Moehringia trinervia* i *Veronica officinalis*. Odnawia się tu także *Quercus robur*. Towarzyszą im najczęściej mniej liczne: *Deschampsia flexuosa*, *Viola odorata* i *Stellaria media* oraz, w warstwie mszystej, *Polytrichastrum formosum*. Stwierdzono także pojedyncze występowanie *Hieracium lachenalii*, *Peucedanum oreoselinum* i *Rubus nessensis*. Taki stan lasu pozwala ocenić na następującym poziomie parametr: „gatunki charakterystyczne” niezadowolający (U1); „gatunki dominujące” niezadowolający (U1); gatunki ciepłolubne niezadowolający (U1); „wiek drzewostanu” właściwy (FV); zwarciu podszytu właściwy (FV); „zwarciu koron” niezadowolający (U1); „naturalne odnowienie” właściwy (FV); „obecność nasadzeń drzew” właściwy (FV). Sąsiedztwo gładów oraz podatność świetlistych dąbrów na naturalną sukcesję i procesy gładowania sprawiają, że w zbiorowisku tym mogą i będą zachodzić dynamiczne i nieodwracalne zmiany wynikające z wkraczania gatunków obcych ekologicznie dla tego siedliska. Obecność tego rodzaju gatunków na chwilę w tym siedlisku jest stosunkowo niewielki, tym niemniej parametry „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych” „gatunki obce geograficznie i ekologicznie w drzewostanie” zostały ocenione jako niezadowolający (U1). W rezerwacie występują gatunki obce geograficznie, jak niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, czeremcha amerykańska *Prunus serotina*, klon jesionolistny *Acer negundo*, dąb czerwony *Quercus rubra* czy też robinia akacja *Robinia pseudoacacia*. Są to gatunki stwierdzone w największej liczbie stanowiąc tym poważną konkurencję dla rodzimych gatunków. W szczególności rozprzestrzenianie się niecierpka drobnokwiatowego w zbiorowisku świetlistej dąbrowy stanowi poważne zagrożenie dla zachowania charakterystycznych dla tego siedliska gatunków runa. Na chwilę obecną brak jest możliwości bezpośredniego ograniczenia lub wyeliminowania tego gatunku. Jedynym sposobem ograniczenia

jego populacji jest podejmowanie działań pośrednich wzmacniających odporność leśnych zbiorowisk roślinnych poprzez utrzymanie lub przywrócenie właściwej dla nich struktury. Z tych względów parametr „obce gatunki inwazyjne w runie i podszycie” został oceniony jako zły (U2). Obszar jako obiekt szczególnie chroniony, w którym penetracja ludzka jest znacznie ograniczona, uchroniony został przed zadeptywaniem typowym dla innych parków miejskich. Odradzają się w nim ekosystemy leśne bogate w wiekowe drzewa i stopień naturalności, które uznać można za wyróżniające wśród zbiorowisk leżących w granicach Warszawy. Pozostałości mazowieckiej puszczy, stare drzewa pomnikowe rozrzucone na całym terenie dały początek młodym pokoleniom odnowień podokapowych, które mogły się rozwijać pozbawione ograniczającej presji antropogenicznej. W efekcie widzimy tu zróżnicowanie faz rozwojowych zbliżone do lasów o charakterze naturalnym. Zachowanie naturalnych cech, niezniszczonego runa i gleby, poprzez utrzymanie ograniczonej dostępności do obiektu oraz dotychczasowego sposobu użytkowania wyłączonego z pozyskania drewna pozwala ocenić parametr „Zniszczenia runa i gleby”, „zniszczenie drzewostanu” oraz „inne zniekształcenia” jako właściwy (FV). Mały zapas drewna martwego przypadający na ogólną zasobność drzewostanów tworzących świetlistą dąbrowę pozawala ocenić parametr „leżące martwe drewno” na poziomie właściwym (FV). W celu zachowania płatu świetlistej dąbrowy, występującego wyspowo na terenie obszaru, celowe jest zahamowanie procesów sukcesji naturalnej. Świetlista dąbrowa jest zbiorowiskiem o charakterze półnaturalnym, mającym swoje podłoże w użytkowaniu lasu jako miejsca wypasu bydła i trzody chlewnej. Pozostawiona bez zabiegów ochrony czynnej, takich jak usuwanie podszytu i podrostu, przekształci się w wyniku zmian sukcesyjnych w grąd na skutek ekspansji drzew i krzewów, które poprzez zacielenie dna lasu, przyczynią się do eliminacji gatunków światłolubnych, charakterystycznych dla tego zbiorowiska. Zachowanie świetlistej dąbrowy wymaga więc okresowych zabiegów ograniczających rozwój i zwarcie ekstensywnych krzewów. Obserwowany silny wpływ czynników zagrażających świetlistej dąbrowie oraz małe prawdopodobieństwo przywrócenia dawnego sposobu jej użytkowania, nie pozwala zagwarantować przywrócenia temu zbiorowisku właściwego stanu ochrony. Ze względu na przywołane wyżej uwarunkowania zmiany wymaga SDF obszaru.

Brak możliwości poprawy oceny parametrów wskaźników ocenionych na U2 związany jest z położeniem obszaru w obrębie silnie zurbanizowanych terenów miejskich oraz uwarunkowaniami naturalnymi. W szczególności wiek drzewostanów i skorelowany z nim nasilony proces naturalnego obumierania (ustępowania z drzewostanów) najstarszych drzew, wraz z powiązaną wysoką intensywnością naturalnego odnawiania się drzew niezgodnych z siedliskiem zaburza strukturę pionową i przestrzenną fitocenozy. Ponadto, nałożenie się w tym miejscu dwóch form ochrony przyrody, tj. rezerwatu przyrody i obszaru Natura 2000, również determinuje możliwość wprowadzenia radykalnych zmian tego parametru. Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym. Dokumentem godzącym wymogi obu form ochrony przyrody jest plan ochrony rezerwatu przyrody uwzględniający plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Zaprojektowane w nim działania mają stopień intensywności pozwalający z jednej strony zachować rezerwat przyrody w formie obiektu wyróżniającego się stanem jak najbardziej zbliżonym do naturalnego, z drugiej zaś strony pozwalają zachować co najmniej na dotychczasowym stanie ochrony przedmioty ochrony obszaru Natura 2000. Współistnienie na jednym obszarze dwóch niezależnych form ochrony przyrody, czyni poprawę wskaźnika ocenionego na U2 procesem złożonym i czynność ta winna być rozłożona w czasie. Zbyt radykalne kroki w tej materii mogłyby pogorszyć stan ochrony rezerwatu przyrody, stąd w okresie obowiązywania planu ochrony nie ma możliwości poprawy wskaźnika do stanu właściwego. Plan ochrony nie przewiduje prowadzenia działań związanych z usuwaniem niecierpka drobnokwiatowego, ze względu na jego duże rozpowszechnienie na tym obszarze i możliwość inwazji z sąsiednich terenów. Z tego względu przyjęto pośrednie działanie obejmujące kształtowanie właściwej struktury drzewostanów grądowych, których odpowiednie zwarcie, a także obecność podszytu i drugiego piętra powinna ograniczyć nasłonecznienie runa leśnego, tym samym ograniczyć występowanie tego światłolubnego gatunku. Mając na uwadze przyjętą strategię działania, mało prawdopodobne jest obniżenie udziału niecierpka drobnokwiatowego do poziomu umożliwiającego poprawę parametru wskaźnika inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie do stanu niezadowolającego (U1). Należy tu także zaznaczyć, że działania związane z usuwaniem niecierpka (wyrwanie, koszenie), podjęte w innym rezerwacie przyrody nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Z tego względu, mimo planowanych prac związanych z ograniczeniem lub eliminacją gatunków obcych (czeremchy, dęba czerwonego i robinii), nie pozwala to na przyjęcie założenia poprawy oceny wskaźnika.

Zdefiniowane w zarządzeniu cele powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad obszarem Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

Zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu winien zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji

o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm. - zwanej dalej „ustawą ooś”). Ponadto, w myśl art. 19 ust. 2 i 97 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu ochrony rezerwatu przyrody wymaga zaopiniowania kolejno przez właściwe miejscowo rady gmin oraz regionalną radę ochrony przyrody. Powyższe, w związku z art. 19 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, stosuje się odpowiednio w przypadku dokonywania zmiany planu ochrony. Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) - zwanej dalej „ustawą o wojewodzie”, projekt planu ochrony wymaga także uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą.

W myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy ooś, projekt planu ochrony zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

W ramach procedury opracowania zarządzenia zmieniającego plan ochrony, zgodnie z § 3 i § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) oraz ww. przepisów prawa, obwieszczeniem znak:WPN-I.6202.3.2023.JB z dnia 09 maja 2023 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu i wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu ochrony, poprzez:

- a) wywieszenie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na tablicy ogłoszeń w siedzibie i Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Miasta Stołecznego Warszawa,
- c) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Lasów Miejskich - Warszawa,
- d) publikację obwieszczenia w prasie (Nasz Dziennik, Nr 105/2023),

Tym samym, zainteresowanym osobom i podmiotom umożliwiono zapoznanie się z dokumentem oraz złożenie uwag i wniosków do projektu planu ochrony przez okres 21 dni od dnia publicznego ogłoszenia obwieszczenia. W przewidzianym na składanie uwag i wniosków terminie, zgłoszono następujące uwagi:

Lp.	Imię i nazwisko / Nazwa instytucji bądź organizacji	Data wpływu do urzędu	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia
1	██████████	28 maja 2023 r.	W przypadku parametru stanu ochrony „wiek drzewostanu” dla grądów wnioskuję o usunięcie zapisu <i>utrzymanie poniżej 10% udziału drzew starszych niż 100 lat i powyżej 50% udziału drzew starszych niż 50 lat.</i> Tak zdefiniowany cel jest bardzo dziwny, niezrozumiały i jednocześnie sprzeczny. Obecnie drzewostany ponad 100 letnie stanowią około 64% gradowych drzewostanów występujących na terenie Natura 2000. Realizacja założonego celu (<10% drzew starszych niż 100 lat) powinna skutkować wycięciem większości najcenniejszych drzewostanów. Chyba że nie chodzi o ujęcie powierzchniowe a jednostkowe (osobnicze) i do kalkulacji brane są pod uwagę wszystkie rosnące drzewa: dolne piętro, podrost, nalot.	Uwaga częściowo uwzględniona, poprzez zmianę zapisu w zarządzeniu w następujący sposób: „Utrzymanie poniżej 10 % udziału drzew starszych niż 100 lat, przy jednoczesnym stopniowym zwiększaniu ich udziału i powyżej 50 % udziału drzew starszych niż 50 lat (stan niezadawalający - U1) poprzez utrzymanie spontanicznych procesów, bazujących na sekwencji faz rozwojowych drzewostanów, zmierzających do uzyskania zbliżonej do naturalnej struktury wiekowej drzew.” Jednocześnie wskazać należy, że cele działań ochronnych powinny być określone precyzyjnie, co umożliwi ich weryfikację, w związku z czym konieczne jest określenie dokładnych wartości konkretnych parametrów, jakie

			<p>Takie podejście wymagało by jednak policzenia wszystkich drzew rosnących w rezerwacie i ustalenia ich wieku, co raczej nie jest praktycznie możliwe. Druga część celu utrzymanie powyżej 50% drzew starszych niż 50 lat jest również zastanawiająca. Ostatnie drzewa w rezerwacie zostały posadzone w 1955 roku a więc nie ma tam wydzielen z drzewostanem młodszym niż 66 lat. Oczywiście drzewa ponad 50 letnie to również te mające ponad 100 lat. Realizacja zaproponowanego celu ochrony spowoduje wytworzenie sztucznych drzewostanów o ściśle kontrolowanym wieku (<50 lat-35%, 51-100 lat-56% i 9% >100 lat) co nie powinno mieć miejsca na obszarze objętym ochrona rezerwatową. Wiek drzew nie przesądza o stanie zachowania zbiorowiska roślinnego i dokładne jego regulowanie nie ma sensu. Odrębne zagadnienie to kiedy i na jakiej podstawie ustalono wiek drzewostanów. Oficjalnie w rezerwacie nie ma obecnie drzew starszych niż 194 lata, Trzy lata temu policzyłem słoje przyrostu rocznego sosny ściętej na terenie Cmentarza Ofiar Wojny, drzewo to miało ponad 210 lat, wątpię aby było to jedyne tak stare drzewo w rezerwacie. Wnioskuje o zapisanie celu zadań ochronnych dla parametru „wiek drzewostanu”: utrzymanie spontanicznych procesów, bazujących na sekwencji faz rozwojowych drzewostanów, zmierzających do uzyskania zbliżonej do naturalnej struktury wiekowej drzew.</p>	<p>przewiduje się osiągnąć w okresie obowiązywania planu ochrony. Zgodnie z oceną stanu siedliska przyrodniczego - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>) parametr stanu ochrony – wiek drzewostanu został oceniony na 25 płatach, przy czym na 10 z nich został on oceniony jako stan niezadowolający (U1). Powyższe potwierdzają również dane z opisu taksacyjnego.</p> <p>W przeciągu okresu obowiązywania planu ochrony tj. do 2038 r. nie ma możliwości poprawy tego parametru w stopniu umożliwiającym osiągnięcie udziału drzew starszych niż 100 lat przekraczającym 10% na wszystkich płatach, tj. doprowadzenie opisywanego parametru do stanu właściwego (FV).</p>
2		28 maja 2023 r.	<p>Zastanawiający jest również cel dotyczący gatunków inwazyjnych w runie i podszybie. Zarówno w przypadku grądów jak i dąbrowy cel ochrony wskazuje na konieczność utrzymania ich dotychczasowego udziału. Jeśli z jakiś przyczyn udział tych gatunków by spadł to zgodnie z celem ochrony trzeba by je wysiewać, dosadzać, stwarzać im dogodne warunki do wzrostu? Proponuję jako cel ochrony wpisać</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona, poprzez zmianę zapisu na następujący: „Niedopuszczenie do zwiększenia dotychczasowego udziału inwazyjnych gatunków obcych, których liczebność przekracza 2 % pokrycia powierzchni badawczej, w szczególności takich gatunków jak niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> w runie oraz klon jesionolistny <i>Acer negundo</i>, dąb czerwony <i>Quercus rubra</i> i</p>

			nie dopuszczenie do ekspansji gatunków obcych i inwazyjnych w runie i podszybie, względem stanu udokumentowanego w trakcie przygotowywania planu ochrony. W przypadku grądów proponuję usunąć informację o wyższych partiach drzewostanu, skoro parametrem są gatunki obecne w podszybie i runie.	robinia akacyjowa <i>Robinia pseudoacacia</i> w wyższych partiach drzewostanu (stan zły - U2).”- w przypadku grądu, oraz „Niedopuszczenie do zwiększenia obecnego udziału obcych gatunków inwazyjnych w runie lub podszybie przewyższającego obecnie 5 % (stan zły – U2)” – w przypadku dąbrowy. W tym miejscu należy wskazać, że oczywistym jest, iż wolą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nie było przedstawione w uwadze utrzymanie aktualnego udziału gatunków obcych w przypadku ich spadku, a utrzymanie opisywanego parametru w stanie nie pogorszone. Jednocześnie w kwestii uwagi dotyczącej grądów wskazuje się, że wyższe partie drzewostanu dotyczą podszytu.
3	██████████	28 maja 2023 r.	W przypadku parametru stanu ochrony „Inne zniekształcenia w tym zniszczenia runa i gleby” trzeba zwrócić uwagę na odprowadzanie wód opadowych „ścieków” ze skrzyżowania ul. Kościuszkowców i Bronisława Czecha. Po każdym większym deszczu cała zanieczyszczona woda z tego obszaru przedostaje się do rezerwatu. W miejscu tym powstała chemiczna kałuża, zamiera drzewostan, wyrosło trzciniowisko i zarośla klonu jesionolistnego. Z każdym rokiem zdegradowany obszar grądu powiększa się. Zamierają kolejne drzewa które są w całości lub częściowo wycinane. O sprawie tej szczegółowo informowałem RDOŚ za pomocą e-PUAP w dniu 15.06.2022, identyfikator poświadczenia: ePUAP-UPP84910494, identyfikator dokumentu, którego dotyczy poświadczenie: DOK123052109. Do dzisiaj nie otrzymałem żadnej odpowiedzi.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z poradnikiem metodycznym by ocenić stan opisywanego parametru jako właściwy co najmniej 90 % powierzchni siedliska powinna charakteryzować się brakiem zniekształceń i zniszczeń runa oraz gleby. Kwestia podniesiona w uwadze dotyczy niewielkiego płątu siedliska w południowo-wschodnim narożniku obszaru. Odnosząc się do braku odpowiedzi wskazać natomiast należy, że w przedmiocie sprawy prowadzona była już korespondencja z Wnoszącym uwagę w 2018 r. podczas której uzyskano wyjaśnienia, że ul. Kościuszkowców posiada odwodnienie, skierowane do rowu odwodnieniowego zlokalizowanego w ul. Bronisława Czecha. Niemniej jednak kwestia przedmiotowego zanieczyszczenia rezerwatu będzie podlegała dalszym wyjaśnieniom.
4	██████████	28 maja 2023 r.	Podobnie nie został rozwiązany problem wyrzucania odpadów z terenu Cmentarza Ofiar Wojny do lasu. Co roku jesienią ludzie wyrzucają tam znicze, wiązanki, doniczki, obce rośliny których	Uwaga nieuwzględniona. Obowiązujący plan ochrony rezerwatu przewiduje utrzymanie i konserwację elementów infrastruktury technicznej zabezpieczających granice

			<p>ekspansję widać w okolicy cmentarza. Aby chronić rezerwat przed zadeptaniem (degradacją runa, ekspansją gatunków obcych) niezbędne jest postawienie nowego ogrodzenia od strony ul. Bronisława Czecha. Płot jest w tak złym stanie że w każdej chwili może się po prostu przewrócić. Bez utrzymania ogrodzenia, w warunkach gwałtownie rosnącej antropopresji, Rezerwat Las Jana Sobieskiego zostanie zniszczony przez ludzi tak jak to stało się z innymi rezerwatami w Warszawie.</p>	<p>rezerwatu. Jednym z podstawowych elementów tej infrastruktury jest ogrodzenie, w związku z czym uznać należy, że kwestia ta została przewidziana w planie ochrony. W kwestii zaśmiecenia terenu rezerwatu należy natomiast wskazać, że zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody – art. 15 ust. 1 pkt 6 zabrania się zanieczyszczenia rezerwatu, a zgodnie z art. 127 pkt 1 lit. b kto narusza zakazy obowiązujące w rezerwach podlega karze aresztu lub grzywny. Odpowiedzialnym za utrzymanie czystości w obrębie nieruchomości jest jej właściciel lub zarządzający, a utrzymanie porządku i czystości w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy.</p>
5	██████████ ██████████	20 czerwca 2023 r.	<p>Udział drzewostanów ponad 100 letnich (w tym ponad 150-letnich) jest wyższy, niż wymieniony w projekcie, co ma wpływ na ogólną ocenę i kondycję siedlisk chronionych</p>	<p>Uwaga wpłynęła po terminie w związku z czym została pozostawiona bez rozpatrzenia. Jednocześnie wskazać należy, że przedmiotowe zarządzenie dotyczy wyłącznie celu działań ochronnych, a jak to zostało już wyżej wskazane posiadana dokumentacja jednoznacznie wskazuje na brak możliwości osiągnięcia stanu właściwego parametru „wiek drzewostanu”.</p>
6	██████████ ██████████	20 czerwca 2023 r.	<p>w rezerwacie występują nadal gatunki charakterystyczne dla dąbrowy świetlistej na poziomie rzędu: wiąz polny, pierwiosnek lekarski, miodownik melisowaty i dzwonek brzoskwiniolistny (oddz. 7 część płd-wsch), Ponadto są obecne gatunki wyróżniające na poziomie związku (bodziszek czerwony, janowiec barwierski, malina kamionka, przytulia północna, sierpik barwierski i wymieniony w projekcie gorzys pagórkowy). Prawdopodobne jest występowanie w rezerwacie miodunki wąskolistnej, która nadal rośnie w drzewostanach dębowych w oddz. 4 i 5 w odległości 500-700m na wschód od rezerwatu (a być może też w oddz. 6 tuż przy granicy z oddz. 7). Dąbrowa świetlista na poziomie zespołu jest reprezentowana przez czyścicę</p>	<p>Uwaga wpłynęła po terminie w związku z czym została pozostawiona bez rozpatrzenia. Jednocześnie wskazać należy że informacja o występowaniu przedstawionych w uwadze gatunków nie pozwala na zmianę celu działań ochronnych dla parametru „gatunki charakterystyczne” gdyż nie przedstawia ona danych na temat ilościowego występowania tych gatunków.</p>

			<p>storzyszek i wężymord niski. W płatach widnej dąbrowy występują też inne gatunki ciepłolubne, charakterystyczne dla zbiorowisk ciepłolubnych lasów dębowych opisanych dla Europy południowej, jak cieciora pstra, ciemiężyk drobnokwiatowy, ligustr, naparstnica zwyczajna, pajęcznica gałęzista, rozchodnik wielki, śliwa tarnina, trzmielina brodawkowata, wilczomlecz sosnka (pladias.cz/vegetation/). W lesie obok rezerwatu nadal rosną koniczyna dwukłosowa i wyka kaszubska.</p>	
7	██████████ ██████████	20 czerwca 2023 r.	<p>Trudno mi ocenić, na ile zabiegi ochrony czynnej świetlistej dąbrowy poprawiły sytuację gatunków charakterystycznych dla tego zbiorowiska, jednak przy okazji nastąpiła ekspansja trzcinnika leśnego, orlicy, tomki wonnej i lokalnie czosnaczka. Przy usuwaniu gatunków rodzimych - szczególnie dębów - warto oszczędzać dąb bezszypułkowy (nie wymieniony w projekcie) - wartościowy gatunek rezerwatu występujący na opisywanym terenie w dużym skupieniu w pobliżu wschodniej granicy zasięgu geograficznego (gatunek trudny do identyfikacji w stanie bezlistnym). Stare dęby są ponadto siedliskiem chronionych dzięciołów - w tym czarnego i średniego, muchołówki małej oraz chronionych nietoperzy - w tym borowiaczka /wykrytego na granicy oddz. 5 i 13 w lipcu 2018: oznaczenie dr hab. Grzegorz Lesiński/ - w środowisku identycznym jak na styku oddz. 7 i 15 w rezerwacie.</p>	<p>Uwaga wpłynęła po terminie w związku z czym została pozostawiona bez rozpatrzenia. Jednocześnie wskazać należy, że przedstawione w uwadze informacje nie pozwalają na dokonanie zmian w celach działań ochronnych, ze względu na brak konkretnych danych odnoszących się do poszczególnych parametrów opisujących stan zachowania przedmiotów ochrony obszaru.</p>
8	██████████ ██████████	20 czerwca 2023 r.	<p>Pozostała część rezerwatu to nie tylko lasy łąkowe - część to ewidentnie bory świeże albo bory mieszane nawiązujące do kwaśnej dąbrowy. Dąbrowy acidofilne [9190] to też chronione siedlisko przyrodnicze - zbiorowisko takie</p>	<p>Uwaga wpłynęła po terminie w związku z czym została pozostawiona bez rozpatrzenia. Jednocześnie wskazać należy, że informacje przedstawione w uwadze są znane Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie, gdyż zawarte</p>

			występuje w sąsiedztwie rezerwatu w oddz. 5 Lasu Wawerskiego - być może jest do odszukania w samym rezerwacie	zostały w dokumentacji sporządzonej na rzecz ustanowienia planu ochrony dla tego obszaru.
9	██████████ ██████████	20 czerwca 2023 r.	<p>Nierozwiązany pozostaje problem roślin inwazyjnych, mimo, że zalecenia ochronne dotyczące tej grupy gatunków zawierał plan z 2018 r. Na styku oddz. 7 i 15 (tuż obok płata dąbrowy świetlistej i tablic rezerwatowych) nadal rośnie "aleja" z dębów czerwonych, a w sąsiedztwie czeremchy amerykańskie, kasztanowce i świdośliwy (wymienione dęby czerwone powinny być usunięte w pierwszej kolejności). Duże skupienie dębów czerwonych występuje też przy północnej granicy rezerwatu (na wysokości cmentarza przy ul. Korkowej) - powinny być usunięte w pasie min. 50 m na zewnątrz od granicy, aby zapobiec wysiewaniu się tego gatunku na terenie chronionym. Duże skupienie owocujących (rozsiewających się) klonów jesionolistnych znajduje się przy południowej granicy rezerwatu (odz. 23) oraz w pasie drogowym ul. Czecha. Drzewa te powinny być usunięte z wyjaśnieniem opinii publicznej, jakie są cele tego zabiegu.</p> <p>Źródło posiadanych danych: wycieczka przyrodnicza Lasów Miejskich i Muzeum Powstania Warszawskiego (19.05.2018r), odłowy i nasłuchy nietoperzy 2017-18 oraz obserwacje wizualne, w tym przez lornetkę z drogi oddziałowej - wschodniej granicy rezerwatu w latach 2018-2023.</p>	Uwaga wpłynęła po terminie w związku z czym została pozostawiona bez rozpatrzenia. Jednocześnie wskazać należy, że przedmiotowe zarządzenie dotyczy zmiany wyłącznie celów działań ochronnych, same działania nie ulegają żadnym zmianom, a usuwanie gatunków obcych jest jednym z zaplanowanych na najbliższe lata zabiegów jakie przewidziane zostało do realizacji.

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w dniu 28 lipca 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem z dnia 6 lipca 2023 r. znak: WPN-I.6202.3.2023.SB.4 wystąpił do Rady m. st. Warszawy z prośbą o zaopiniowanie przedmiotowego projektu zarządzenia. Pismo to zostało doręczone w dniu 6 lipca 2023 r. Rada m. st. Warszawy nie przedstawiła swojego

stanowiska w przedmiocie sprawy, tym samym projekt zarządzenia został przyjęty przez Radę bez zastrzeżeń zgodnie z art. 89 ust. 1a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.).

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak: WNP-IV.0521.1.9.2023 z dnia 29 sierpnia 2023 r. uzgodnił projekt zarządzenia.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela gruntu objętego ochroną rezerwatową;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.);
- 4) na podstawie art. 97 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu ochrony rezerwatu przyrody może zostać zaopiniowany przez regionalną radę ochrony przyrody.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja przedmiotowego zarządzenia objęta jest prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

(Dz.U.U.E.L.1992.206.7), jako specjalny obszar ochrony siedlisk Las Jana III Sobieskiego PLH140031. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.